

Kodu

Muusika: Karin Kuulpak (1994)

Tekst Ernst Enno (1875-1934)

Ava aken põhja poole, lase tupp tulla öö.

Ainuüksi see Ernest Enno luuletuse avafraas mõjub nii poeetilisena ja maagilisena, et justkui läheksid mingi pildi sisse. Näiteks lastekooride lauliku kaanel oleva Günther Reindorffi teosesse „Õhtu järve kohal“, mille valik laulikule inspireerus just sellest laulust.

Ernst Enno maalib sõnadega – „koduvari mustav kulla põhja pääl“, „sügavuse siidis“, „sine tegi hingesilla“ ning samas ütleb meile midagi väga lihtsat – meie jõud on meie looduses, meie kodus, meie armastuses oma (esi)vanemate vastu ja austuses nende tehtule.

Rõõmustame koos, et see tekst sattus helilooja ja koorijuhi Karin Kuulpaki töölauale ning seejärel XIII noorte laulupeo loomekorje talgutele, kust meie „lastekooride naiskond“ ta leidis.

Karin Kuulpaki loodud „Kodus“ saavad kokku kaunis meloodia, hästi loomulik kasvamine ja avaruse tunne, mida kogeda nii oma kooriga väikses saalis kui tuhandetega laulukaare all.

Laulupeo lauliku noot sisaldab palju kasulikku infot, mis aitab laulu mõtestada ja interpreteerida. Proovin järgnevalt nooti mitte ümber jutustada, vaid mõned kohad n.ö alla joonida ja kus vaja, teha mõned lisandused.

Palun pööra tähelepanu:

- laulu sisse- ja väljajuhatus on veidike aeglasemas tempos;
- oluline on salmi osas võtta soovitatud, liikuvam tempo $\text{♩} = \text{ca } 75$. Esialgu tundub tore võtta pigem aeglasem tempo, aga jõudes 3ndasse või 4ndasse salmi, koged, et liiga aeglasel tempos ei ole lastel jaksu seal enam laulda;
- noodis märgitud ei tähenda lihtsalt valjenemist, vaid viitavad kohtadele, kus koor vajab tähelepanu fraasi edasiviimisel;
- praktikast tulenevalt **palun lisada** **ka taktidele 33 ja 34**. See on koht, kus koori faktuur läheb korraks kitsamaks ja on oht energia languseks, aga tegelikult on need olulised taktid teel kulminatsioonini, mis on taktis 37;
- 5. salmi esimeses pooles on meloodia II ja III hääle käes (dünaamikamärgiks on seetõttu *mp*), I hääl on värvihääl (dünaamikamärgiks on *p*);
- 5. salmi teine pool, kus koor jõuab unisooni, on dünaamikaks jätkuvalt *piano*. Pane palun tähele - kuna kogu koor saab kokku ja n.ö ühise jõu, siis kõik häälerühmad peavad laulma vaiksemalt, kui enne.

Hingamised

Kokkuleppel heliloojaga said laulupeo nooti n.ö helilooja baassoovid, samas mõttega, et jääks ruumi tulevastele, erinevatele interpretatsioonidele.

Nooti on märgitud **hingamised iga 4-takti järel**.

Ka **53. takti lõpus on hingamine**, mis on ekslikult noodist kaduma läinud. Vabandan!

Praeguse noorte laulupeo interpretatsiooni tarbeks **palun lisada veel hingamised:**

- **takti 17**, et rõhutada tekstis olevat kordust „vari, koduvari“

- **takti 29**, et rõhutada tekstis olevat kordust „kodu, see on kodu“

NB! Palun pane tähele, et salmides rohkem hingamisi ei ole, kuigi esialgu tekib selleks ilmselt soov (taktis 10, taktis 14, taktis 18 jne).

- sisse- ja väljajuhatuses palun teha **III häälel katkestus / kerge hingamine** enne kuueteistkümnendike-liikumist **taktides 2, 6, 51 ja 55**. Palve tuleneb kogemustest kooridega.

Hingamine aitab lauljal tunnetada pulssi. Lauljal ei ole vaja tegeleda g-noodi pikkuse väljaarvutamisega 2. taktis, vaid suunake ta mõtlema juba 3ndale taktile, koos eeltaktiga. Väike hingamine aitab sellele kaasa.

NB! II hääl, ühendava häälena peab laulma kõik 4 takti kokku ja ei saa seega hingata 2. ja 3. takti vahel.

Tekstist

Ernst Enno tekst vajab justkui väljavoolimist ning laulu rütm toetab seda igati.

Sõnas „**rakk**“ – palun jätta teine kaheksandik kõlavale k-tähele.

Sõnas „**muinasjutt**“ – palun jätta teine kaheksandik justkui pörkavale t-tähele.

Tähelepanu vajab sõna „**vanemate**“, et ka lauldes säiliks eesti keele pärane sõnarõhk

kes- kel va- ne- ma- te kau- nim töö.

Kogemused õpetamisel

Sellele teosele tuleks läheneda hästi metoodiliselt ning tasa ja targu.

Kuna tervikuna vajab laul lastekoori lauljalt päris palju võhma, siis palun asuge terviku juurde alles siis, kui salmid on eraldi selged.

Näiteks pärast esimese salmi õppimist õppisin viiendat salmi, kus on algusega korduv materjal ning enamasti taas unisoonis laulmine, millele siis lisada I hääle värvipartii. Siis liikusin teise salmi juurde, kus on taas äratundmist ja 2-häälne partii. Ja siis jääb üle vaid 16-takti kolmehäälset muusikat.

Julgustan siin laulma häälerühmaga algul rohkem eraldi. Kuna kõigil häälteil on hästi laulvad partiid, siis saab laulumõnu ja eduelamust siin ka eraldi lauldes.

Laulu sissejuhatusele ja väljajuhatusese soovitan läheneda täiesti eraldi. Näiteks III hääle liikumist harjutasin kogu kooriga n.ö kõrva teritamise harjutusena erinevates helistikes hoopis lahtilaulmisel. Ühesõnaga, et mitte koori kurnata, siis on tark selle lauluga tegeleda jupiti.

Tüüpilised eksimiskohad

takt 2 – III hääle eelviidatud kiirustamine kuueteistkümnenditega. Aitab hingamine ja pulsitunnetus. **sisse ja väljajuhatuses** – ebamäärane I hääle sissetulek pärast pausi. Aitas, kui tõin lauljale näite kella-pendli liikumisest.

takt 30, 1. löök - I hääle tahab laulda fis-g (peab laulma g-g). Neid aitab, kui laulda rõhutatult 1. kaheksandik pikemalt välja.

taktid 33 ja 37 – II hääle partii 3. löök on erinev, on oht ajada segi.

Täna, et jaksasid töölehe läbi lugeda ning loodan, et sellest on Sulle abi.

Ma ei salga, et see laul on osutunud „maastikul“ raskemaks, kui lihtsalt noodipilt ütleb. Aga kui anda aega, siis see laul hakkab kõnelema nii lauljate kui kuulajatega.

Jõudu, tervist õpetajatele ja lastele ning kohtumisteni!

Ave Sopp